

211
7

Krisen har belyst

den svenska socialdemokratis partidisciplin i utrikespolitiska frågor och dess brist på förståelse för broderpartierna i Norge och Danmark. Nästan genomgående har vår socialdemokratiska press angripit det amerikansk-engelska ingripandet i Mellanöstern. Fullständig enighet tycks råda i uppslutningen kring hr Undéns politik då denne söker, understödd endast av Ryssland, att minska FN:s verksamhet i Libanon i stället för att — som de andra demokratierna i säkerhetsrådet — begära dess utökande. Man rasar mot de tidningar som kritiserar utrikesledningen och förklarar det självklart att de internationella observatörerna borde avlägsnas. Därmed fördömer man också de norska och danska socialdemokraterna som angriper den svenska politiken på alldeles samma grunder som ett antal svenska tidningar. Detta är inte något nytt fenomen, men det visar med sällsynt klarhet att den i mycket högstående partipressen i Sverige i krislägen blir organ för utrikesledningen och att talet om den nordiska socialdemokratis enhet är en illusion. Förhållandet är desto mera olyckligt som man i utlandet, särskilt i USA, gärna ser Norden som en enhet, Sverige som Nordens representant och den svenska regeringen och dess press som vår andes stämma i världen.

D • N

22/7 1958

Toppmötet och FN

Många respektabla tidningar har berömt Chrustjevs inbjudan till en toppkonferens för dess måttfulla och korrekta ton. Detta beror utan tvivel på ren ovetskap om vad Chrustjevs skrivelse, eller rättare sagt hans skrivelser, innehållit. Såsom närmare utredes på annat ställe i dagens tidning har den version av Chrustjevs inbjudan som spritts i pressen varit det sammandrag som på lördagskvällen publicerades i den ryska radion och som endast innehöll de mest allmänna och icke kontroversiella delarna av framställningen. I de särskilda breven till de inbjudna statscheferna uttrycker sig Chrustjev på ett helt annat sätt. Detta förklarar att medan den engelska pressen talar om Chrustjevs hovsamhet premiärministern Macmillan under gårdagens parlamentsdebatt fastslog att säkerligen ingen medlem av underhuset kunde godtaga den ryske diktatorns påståenden.

De berörda skrivelserna, som delvis refererades och citerades i går och delvis återges i dagens tidning, är i själva verket så egenartade att man undrar om Chrustjev avfattat dem på egen hand — utan att rådfråga sina närmaste män — och i det upprymda tillstånd för vilket han för första gången gjorde sig världsbekant vid resan i Jugoslavien år 1955. Det är särskilt tre skilda drag i skrivelserna som gör dem till bisarra dokument. Dels den vänligt beskyddande hållningen mot Västerns statschefer; Chrustjev talar om för dem att de är kloka och erfarna karlar som har varit med om en hel del både i politik och krig. Dels de rabbiata utfallen, såsom då Chrustjev meddelar att den sjätte amerikanska flottans chef är mogen för fängelse eller sinnessjukhus. Dels slutligen att Chrustjev samtidigt som han talar om samförstånd och uppgörelse utgår från att hans krav helt och fullt måste godtagas av de andra staterna; med andra ord, det sägs att Amerika måste utrymma Libanon och England Jordanien. I sin kombination av tal om samförstånd och ovillkorligt krav på att detta samförstånd skall grundas på förslagsställarens egen linje för Chrustjev tanken på de svenska partiernas deklamationer just nu — dess bättre finns ingen annan likhet mellan våra partichefer och den rasande ryssen. Som underlag för en avspänningskonferens är dessa aktstycken unika.

Något svar på Chrustjevs framställning har inte avgivits, och att döma av Macmillans anförande i går kan något sådant svar inte väntas på en eller två dagar. Den orimliga tanken att konferensen skulle ta sin början två dagar efter förslaget framställande, alltså i dag, är sålunda redan förfallen. De uttalanden som gjorts av politiker och publicister i väststaterna tyder på att man tämligen allmänt vill gå med på en konferens, men att man anser det nödvändigt med ett mera konkret program för dess arbete och med ordentliga förberedelser före dess start. Att utan vidare svara ja till Chrustjev är otänkbart, eftersom detta skulle innefatta ett accepterande åtminstone i huvudsak av hans förslag. Att svara nej utan vidare anses lika omöjligt, eftersom detta vore att ge Chrustjev en trumf i propagandan. De politiker som hela tiden kritiserat den amerikansk-engelska aktionen — såsom labourledaren Gaitskell — ställer sig självfallet särskilt positiva till en konferens. Nehru och Hammarskjöld har i princip sagt ja.

Efter vad som förevarit vore det naturligt att den just nu aktuella konflikten, som väsentligen rör de amerikanska och engelska trupperna i Libanon och Jordanien, löstes inom Förenta nationernas ram. Hade Ryssland i fredags gått med på det amerikanska förslaget om överförande av en FN-kår till de berörda staterna, skulle krisen redan vara under avveckling. Rysslands veto på detta

ett annat förslag, framfört från Japan, som i sin väsentliga tendens står det tidigare amerikanska förslaget nära. Ryssland får här alltså ännu ett tillfälle att ansluta sig till en linje enligt vilken inom en nära framtid FN skulle träda i västmakternas ställe. Då detta skrivs är det ännu inte klart hur den japanska resolutionen kommer att behandlas eller ens om den kan bli slutbehandlad under måndagens session. Många uppgifter tyder emellertid på att Ryssland även denna gång skall inlägga veto. Däremot torde det vara klart att Sverige inte, såsom i fredags, halvt om halvt stöder den ryska ståndpunkten genom att nedlägga sin röst.

förslag visar tydligt att man inte önskar en stabilisering av läget, utan att man på ryskt håll liksom bland de arabiska nationalisterna under Nassers ledning vill att Libanon och Jordanien, utan garantier från västmakterna och FN, skall bli de närmaste bytena för de samverkande diktatorerna i Moskva och Kairo.

På måndagskvällen upptog FN:s säkerhetsråd till debatt